

ה. כב ע"א "אמר רב יהודה אמר רב אסי" – כג ע"א "שאף הן היו באותו הנס:"

אסור להרצות מעות ואסור להשתמש לאורה

1. רא"ש סימן ו

אמר רב יהודה אמר רב אסי אסור להרצות מעות כנגד נר של חנוכה. ואע"ג דאיפסיק לעיל דכל תשמיש אסור לאורה. צריכין לההיא דהרצאת מעות דהא דאמרין לעיל דאסור להשתמש לאורה היינו דוקא תשמיש קבוע דהרואה אומר לשם תשמיש זה הדליקה ולא לשם מצוה אבל תשמיש עראי(א) לזה לא הדליקה ואשמעינן רב אסי דאף תשמיש עראי של גנאי כגון הרצאת מעות אסור לפי שידי סמוכות לנר לעיין בהן יפה. וכן משמע לישנא דקאמר כנגד נר חנוכה. ולא קאמר אסור להרצות מעות לאורה:

אסור להשתמש לאורה (שוב)

2. רש"י כא ע"ב ד"ה ואסור להשתמש לאורה

ואסור להשתמש לאורה - שיהא ניכר שהוא נר מצוה, וליכא למיחש להטייה.

3. רשב"א כא ע"ב

אמר ר' ירמיה מאי טעמא דרב קסבר כבתה אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה. וטעמא דמילתא משום דעל ידי נס שנעשה במנורה תקנו והלכך עשאוה כמנורה שאסור להשתמש לאורה, ואי נמי כיון דלמצוה מדליקה אי משתמש בה איכא בזוי מצוה ...

4. בבלי שבת כג ע"א

אמר רבי יהושע בן לוי: כל השמנים כולן יפין לנר, ושמן זית מן המובחר.

5. מסכת סופרים כ, ד

כיצד מברכין, ביום הראשון המדליק מברך שלש, והרואה שתיים. המדליק אומר, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו להדליק נר של חנוכה, ומתנה ואומר, הנירות האילו אנו מדליקין על הישועות ועל הניסים ועל הנפלאות, אשר עשית לאבותינו על ידי כהניך הקדושים, וכל שמונת ימי חנוכה הנירות האילו קודש, ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד, כדי להודות שמך על נפלאותיך ועל ניסיוך ועל ישועתיך ...

כב ע"ב: וכי לאורה הוא צריך

6. ספרא אמור פרשה יג, פרק א (קג ע"ד)

"העדות" – עדות לכל באי העולם שהשכינה בישראל. וכי צריכין הן לנר? והלוא כל ארבעים (שעשו) [שנה שהיו] ישראל במדבר לא צרכו לנר, ()[ש"נ] "כי ענן יי על המשכן יומם ואש" וג'. הא מה אני מקיים "העידות"? עדות לכל באי העולם שהשכינה בישראל.

7. בבלי מנחות פו ע"ב

צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך (ויקרא כד) - אמר רבי שמואל בר נחמני: אליך - ולא לי, לא לאורה אני צריך. שלחן בצפון ומנורה בדרום, א"ר זריקא אמר ר' אלעזר: לא לאכילה אני צריך, ולא לאורה אני צריך. ויעש לבית חלוני שקופים אטומים (מ"א ו) - תנא: שקופין [מבפנים] ואטומים [מבחוץ], לא לאורה אני צריך. מחוץ לפרכת העדות באהל מועד (ויקרא כד) - עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, ואם תאמר: לאורה אני צריך, והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו! אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. מאי עדותה? אמר רבא: זה נר מערבי שנותנין בה שמן כנגד חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים.

8. תוספות ד"ה וכי לאורה הוא צריך

וכי לאורה הוא צריך והלא כל אותם מ' שנה כו' - תימה אמאי נקט מ' שנה לעולם כל העולם כולו לאורו של מקום הולכין וי"מ וכי אהרן כשהיה נכנס לפניו לאורה היה צריך והלא מ' שנה היה מאיר להם עמוד ענן בכל המקומות כדאמרין בבבלייתא דמלאכת המשכן היה מסתכל בטפוח (ורואה בו) ויודע מה בתוכו בחבית ויודע מה בתוכה וכן

משמע בת"כ דאכהנים קאי דגרס התם וכי צריכים לנר והלא כל אותן מ' שנה לא הוצרכו לנר שנא' כי ענן ה' על המשכן וגו' ומיהו בשלהי כל קרבנות (מנחות ד' פו: ושם) משמע דאשכינה קאי דמייתי לה גבי הא דא"ר אליעזר לא לאכילה אני צריך ולא לאורה אני צריך וקאמר נמי התם לפרוכת העדות עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל וא"ת לאורה אני צריך והלא כל אותן ארבעים שנה.

כג ע"א: מסקנת הסוגיה

9. רבנו חננאל כב ע"ב

ואסיקנ' דטעמא דרב משום בזוי מצוה וכיון דנר של מצוה הוא [דמדליק מנר של] מצוה ליכא בזיון מצוה והדלקה היא המצוה ולא הנחת הנר בטפח הסמוך לפתח הלכך מותר להדליק נר של חנוכה מנר של חנוכה שנמצא מדליק מצוה ממצוה שהדלקת נר השני היא מצותו

10. תוספות ד"ה שמע מינה הדלקה עושה מצוה

שמע מינה הדלקה עושה מצוה - וא"כ מותר להדליק מנר לנר ומכל מקום כיון שנהגו העולם להחמיר אין לשנות המנהג.

11. שולחן ערוך אורח חיים סימן תרעד סעיף א

מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה ודוקא להדליק זה מזה בלא אמצעי אבל להדליק מזה לזה על ידי נר של חול אסור ויש מתירים גם בזה אא"כ הוא בענין שיש לחוש שיכבה הנר של חול קודם שידליק נר אחר של חנוכה:

הגה: ונהגו להחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק אפילו מנר לנר דעיקר מצותו אינו אלא נר אחד והשאר אינו למצוה כ"כ לכן אין להדליק זה מזה (הגה"מ ומרדכי) וכל זה אינו רק בעוד שדולקין למצותן אבל אחר שעבר זמן המצוה מותרים בהנאה כ"ש שמותר להדליק מהן (נ"י הל' קטנות):

כג ע"א: שאף הן היו באותו הנס

12. רש"י ד"ה היו באותו הנס

היו באותו הנס - שגזרו יוונים על כל בתולות הנשואות להיבעל לטפסר תחלה, ועל יד אשה נעשה הנס.

13. תוספות פסחים קח ע"ב ד"ה היו באותו הנס

היו באותו הנס - פי' רשב"ם שעל ידם נגאלו וכן במגילה ע"י אסתר ובחנוכה ע"י יהודית וקשה דאף משמע שאינן עיקר ועוד דבירושלמי גריס שאף הן היו באותו ספק משמע באותה סכנה דלהשמיד להרוג ולאבד והא דאמרינן דפטורות מסוכה אע"ג דאף הן היו באותו הנס כי בסוכות הושבתי התם בעשה דאורייתא אבל בארבעה כוסות דרבנן תיקנו גם לנשים כיון שהיו באותו הנס.